

Legendaarne ooperitäht

saab jõudu headelt inimestelt

Urve Tauts, kes mõne nädala eest 80. sünnipäeva tähistas, on paljude eestlaste südames meeldejäeva ja legendaarse ooperitähena, ent nii mõnelgi ka õpetaja või lihtsalt väga hea sõbrannana. Just inimesi enda ümber peab lauljanna põhjuseks, miks tal siiani nii palju jõudu ja energiat on. Saatus pole teda küll sugugi alati hellitanud, aga ta usub, et ka koledad kogemused karastavad.

KEIU VIRRO
FOTOD: KALEV LILLEORG

Urve Tautsist õhkub soojust ja sõbralikkust. Intervjuule tulles pühib ta vett jooksvaid silmi, aga mitte pisarate pärast. «Mul oli pool tuba pärast sünnipäeva lilli täis, nüüd on väike lilleallergia välja löönud,» muheleb endiselt särav ja vitaalne daam. Sellised pidustused, nagu tema sünnipäeva auks korraldati, väsitaksid ilmselt küll kaks korda nooremagi – teda peeti meeles näiteks teatrilii-dus, rahvaülikoolis, Estonias. Muusikaakadeemia lauluosakond korraldas talle ja Anu Kaalule ilusa kontserdi, sõprade ja sugulaste külaskäikudest rääkimata.

Urve ütleb, et see kõik on väga tore. «Ega ma isegi tea, kust see jõud tuleb, aga arvan, et vist ikka sellest, et ümberringi on nii palju sõpru ja häid inimesi. Nende energia annabki jõudu.»

Ajast, mil ta Tallinna Muusikakeskkooli astus, on praeguseks möödunud juba üle kuuekümmet aastat. Tänapäeval naine enam ei laula, kuigi iseenesest ei takistaks miski. «Selleks peab olema vormis, tööd tegema, aga mul on ju naabrid ka ja meie ma-jas kostab kõik eriti hästi läbi,» ajab Urve tagasi. Viimane esinemine lauluansambliga oli tal näiteks veel aasta tagasi.

Ilus 1963. aasta

Üks märgilisemaid aastaid naise elus oli 1963. Sel aastal lõpetas Urve konservatooriumi ja samal aastal abiellus ta Ülo Raudmäega, kes oli helilooja, trombonist, dirigent ja arranžeerija. Konservatooriumi lõpulavastuseks sai aga Bizet! «Carmen». Ta mäletab, kuidas lavastaja Udo Väljaots nii pikalt detailide kallal nookitses, et viimast vaatust ei jõutudki

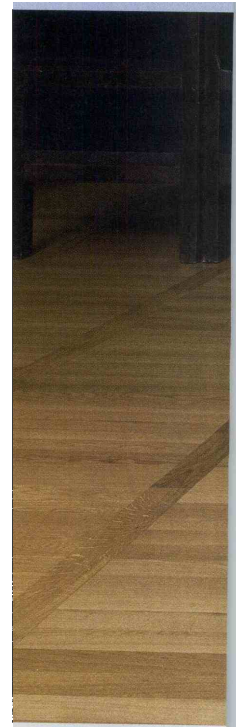
valmis. Mis seal siis ikka – Urve ja tema lavapartner Hendrik Krumm läksid proovisaali ja panid selle ise paika. Nii ka jäi. Muide, legendaarne lauljatar on kokku mänginud suisa kolmes «Carmeni» lavastuses ja oma lavapartneritest räägib ta ainult ülivõrdes. «Mul on vedanud, et mul on nii toredad Don Josed olnud – Ivo Kuusk ja Hendrik Krumm.»

Nagu näitlejate ja lauljate lastega ikka, käisid nii etendustel kui ka kontsertidel sageli kaasas ka Urve kaks last. ««Carmeniga» oli selline lugu, et poeg ei lubanud mul lõputseeni laulda. Ta elas seda nii läbi, et ema tapetakse. Ükskord oli kontsert, kus laulsime seda Ivo Kuusega. Laps tuli pisarsilmil minu juurde ja ütles, et sa ei tohi seda laulda! Ütlesin, et kava on nii seatud, ma pean ju. Ja pärast kontserti tuli ta ja ütles, et ikka sa ei kuulanud mind!» meenutab ta. Poeg ja tütar on küll mõlemad vanemate muusikaalsuse pärinud, ent otsustasid siiski muude alade kasuks. «Nad olid mõlemad väga andekad, aga ega sundida saa,» ütleb endine ooperilaulja.

Kõige traagilisem hetk

Oma laste isa ja abikaasaga kohtus Urve tööpostil ehk Estonias. Aasta oli siis 1962. «Eks me koridori peal nägime. Etenduste ajal oli tema all orkestris ja siis me vastastikku seirasime teineteist,» meenutab lauljanna. Armastuslugu arenes kiiresti. Peagi hakkasid nad ühiselt Võsule maja ehitama, 1963. aastal nad juba abiellusid. Koos jõudsid nad olla palju ilusaid aastaid, kahjuks katkestas selle traagiline õnnetus.

Ülo Raudmäe suri oma abikaasa silme all. Oli 1990. aasta. Urve tuli väsinuna koju Kadriorgu. «Mäletan, et Ülo veel küsis, kas ma pitsi konjakit tahaksin? Ma ei tahtnud. Läksin välja jalutama ja

FENOMENAALNE

MÄLU: Urve Tautsi teatakse kui fenomenaalse mäluga nalsterahvast. «Eks ta nüüd hakkab vaikselt ära minema. Näod on meeles, aga mõnikord nimed lähevad meelest... Eks paar päeva hiljem tuleb ikka meelde. Teatris peab ju ka mälu olema.»

tema tuli ka. Kell oli öhtul pool üheksa. Kadrioru lossi poolt tuli suure kimaga üks auto ja otse tema peale.» räägib naine hetkest, mida ta Weizenbergi tänaval teisel pool teed seistes abituna tunnistama pidi. «Kõik asjad lendasid – müts ja prillid. Autol oli selline kiirus peal, et Ülo paiskus läbi aknaklaasi salongi, sealt katuse peale ja seejärel kümme või enam meetrit edasi. Ta oli täiesti puruks. Inimesed jooksid ümberringi majadest välja, sest nii suur pauk käis. Mulle anti palderjani ja rahusteid, olin enesest täiesti ära ...» Peagi helistati haiglast ja öeldi, et midagi pole enam teha. Ülot püüti pääs-

ta, ent tegelikult polnud seal mingit eluvõimalust. Autojuht pääses karistusesta, asi vaikiti maha.

«Teater tuli mulle tookord väga vastu ja mulle anti kuu aega vabaks. Ma ei suuda siiani sellele tänavale minna. Sellest on 25 aastat, aga kõik on siiani erksalt meeles. Mõtlen, miks peab inimestega selliseid asju juhtuma? Aga võib-olla niisugused koledad elamused karastavad inimest?» mõrskleb Urve ja meenutab, et ehk on nii, et just sellises olukorras võtabki inimene end tohutult kokku ja saab teada, mille kõigega ta on võimeline toime tulema. Ehkki sel ajal ei aidanud teda ükski väline sõna,

Pressiteadete edastamine

Meediamonitooring

Meediaanalüüsid

 Meie elu

☉ **URVE TAUTSI ÜHTNE PERE:** Sel aastatetagusel fotol on Urve tütar koos oma lapsega, tema ema, keda ta nimetab tõeliseks kangelenaks, poeg ja Urve ise.

☉☉ **SARMIKAD LAVAPARTNERID:** Urve Tautsil on lavapartneritega alati väga hästi klappinud, ta meenutab neid jutu jooksul korduvalt ja alati ülivõrdes.

leiab ta siiski, et sõprade olemasolu oli psühholoogilise trauma ületamisel suur.

Teeneline kukkuja

Sõpradega on tal üldse vedanud. Nii räägib Urve naeratusega ka sõbrannadest Võsul ja Rakveres – seal meeldib naisele ringi rahmeldada. «Kui saan maale ja näpud mulda, olen väga rõõmus,» räägib daam, kelle jaoks liikumine on suur osa elust. Juba lapsena tegeles ta rahvatantsu, karaktertantsu, riistvõimlemise ja võrkpalliga. Ühtlasi oli tema hobiks ka akadeemiline sõudmine. «Olen terve elu tahtnud liigutada ja arvan, et võib-olla saherdan isegi liiga palju. Armastan tohutult lilli ja maal lillepeenardega tegeledes pole mul mingit viga. Kuigi käeluu olen kunagi küll roosipöösasse kukkudes murdnud ...» räägib Urve ja teatab siis muheledes, et tegelikult võib ta end ilmselt üleüldse teeneliseks kukkujaks nimetada. «Olen ikka hirmus palju kukkunud – mitte tervise, vaid ettevaatamatuse pärast.»

Vähem ja rohkem õnnelikud õnnetused on ka laval naise üles leidnud. «Kunagi oli ühes etenduses dekoratsioonide hulgas sild ja sealt trepp alla lavale. Pidin sealt alla jooksuma, aga komistasin. Eksikombel olid platvormid pisut valesti pandud. Jõudsin komistades mõelda, et nüüd on kõik läbi, kohe lendan, pea ees, ent viimasel hetkel sain kuidagi seisma.» Tol hetkel sai Urve ilusasti edasi laulda, aga nii mõnigi kord on ta mõelnud, et küllap tal ikka mingi kaitseingel ole. «Ükskord mängisime «Traviatat», kui enne Flora balli stseeni kukkus ühtäkki laest alla stange. Ja täpselt nii, et see jäi minu krinoliini peale seisma,» meenutab naine olukorda, kus mõni sentimeeter oleks võinud saatuslikuks saada.

Teine kord juhtus aga «Carmeni» lõpustseenis nii, et Hendrik Krummil kukkus pussnuga õnnetult eemale. «Mina juba mõtlesin, et issand, kuidas ta mu siis nüüd ära tapab. Ütlesin talle: «Viruta mulle rusikaga!» Ta äsas mulle seepeale ikka sellise tou selga ...» Seejärel sai Krumm aga juba ka pussnoa kätte ja Urve korralikult «ära tapetud».

Huvitavad rollid

«Karakterrollid on ikka väga toredad olnud.

Ma pole küll selles mõttes huumoriinimene, et anekdoote rääkida oskaks. Selles on väga head Margarita Voites, Voldemar Kuslap ja Väino Puura. Kunagi «Nukitsamehes» jäime Kuslapiga isegi peaaegu lavale hiljaks, sest ta rääkis anekdooti. Viimasel hetkel siis jooksin lavale ja jõudsin napilt oma looks. Vollil on selliseid anekdoote käisest raputada ...»

Läbi aastate on Urvet saatnud aga uskumatult tugev intuitsioon. «Vahel mõtlen, et näen vist asju ette. Minu unenäod on tihti peale täide läinud, imestan selle üle isegi. Mäletan, kuidas kunagi nägin unes, kuidas olen mingisugustel tänavatel eksinud. Ühtäkki jalutab vastu meie ooperilaulja Tiit Tralla. Küsin temalt siis, et kus me elame, mis aadressil meie hotell on? Ta vastab mulle, et selle peale ei pea mõtlema, me pole veel hiljaks jäänud – varsti söidame välja,» meenutab Urve üht unenägu. Kui ta järgmisel päeval teatrisse läks ja Tiit Trallale ütles, kuidas ta unes nägi, et nad koos kuhugi minema hakkavad, oli mees vägagi üllatunud. «Ta küsis, et kas ma siis veel ei teagi? Me läheme sinuga ju Itaaliasse esinema! Ja selliseid unenägusid, mis nii on läinud – neid on olnud palju.»

Murtud roietega lavale

Ükskord laval nägi Urve minestamisstseeni mängides ette, et temaga juhtub midagi. «Ja tundsingi minestamist mängides, et mingi raks käis roietest läbi. Suutsin küll osa edasi teha, aga traumapunktis selgus, et on roidemurd. Arst ütles, et kaks nädalat ei tohi midagi teha! Aga see oli etendus, kus oli vaid üks koosseis, nii et midagi polnud teha. Sidusin siis pika linase liniku ümber roiete. Laulmise ajal polnudki nii valus – laval unustad kõik sellised asjad. Üles-alla hüpata küll enam ei saanud,» meenutab Urve Tauts olukordi, kus on tulnud end tõsiselt proovile panna.

Pärast ooperilauljakarjääri lõppu tegutses ta veel aastaid lauluõpetaja ja muusikaterapeudina. «Siin loeb nii palju, kuidas sa inimestega suhtled.» Ta ütleb, et inimesi on võimalik õpetada laulma ka siis, kui nad alguses nooti sugugi ei pea. «Kõik on võimalik, kui inimene väga tahab,» sõnab Urve ja see pole ainult sõnakõiks – seda on ta oma karjääri jooksul ise tunnistanud. NL